

CONSILIUL LOCAL
NISPORENI

PRIMĂRIA ORAȘULUI
NISPORENI

INSTITUTUL DE
DEZVOLTARE URBANĂ

PROIECT

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A ORAȘULUI NISPORENI 2014-2020

Document realizat cu suportul PNUD - Moldova

în cadrul Proiectului „Sprijin APL din comunitățile țintă pentru a elabora / actualiza Strategiile de dezvoltare socio-economică în manieră participativă bazate pe DO și EG”

ORAȘUL NISPORENI, NOIEMBRIE 2011

AUTORI

UNITATEA SPECIALIZATĂ PENTRU PLANIFICARE STRATEGICĂ

1. Gangan Ion – primarul orașului Nisporeni
2. Tulbure Victor – viceprimarul orașului Nisporeni
3. Moldovan Cristina – secretar interimar al Consiliului orășenesc Nisporeni
4. Ungureanu Ecaterina – specialist proiecte investiționale
5. Chihai Violeta – asistent social
6. Cănanău Gheorghe – economist
7. Tulbure Andrei - jurist

CONSILIUL PARTICIPATIV LOCAL

1. Cociu Tatiana – director gr.1 Povestea
2. Ciochină Raisa - director gr.3 Licurici
3. Bîrlădeanu Vera – director gr. 2 Andrieș
4. Drăgan Liuba – director LT Ștefan cel Mare
5. Văcari Vasile – profesor LT Mircea Eliade
6. Buhnea Ana – director Centrul de reabilitare a copiilor în situații de risc
7. Croitoru Aglaia – director Centrul de reabilitare a Bătrânilor “Încredere”
8. Ana Moraru – președinte AOIB “Deceneu”
9. Maria Pidghirnaia – președinte Societatea Orbilor
10. Vitalie Șchipu – pastor biserica baptistă “Sfânta Treime”
11. Victor Antoci – pastor biserica “Betania”
12. Nicolae Caragia – pastor Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea
13. Ilco Eduard – specialist în reglementarea proprietății funciare
14. Profirii Valeriu – arhitect
15. Arteni Ion – consilier
16. Țopa Cristina – specialist relații cu publicul
17. Catraniuc Eduard – președinte A.O “NISINVEST COM”
18. Jimiga Sergiu - șef inspecția de stat în construcții
19. Afanasie Nastas – specialist Centrul de Medicină Preventivă

ECHIPA DE CONSULTANȚI AI IDU

Veaceslav Bulat - Coordonatorul proiectului
Tudor Jijie - Expert în administrația publică locală
Elena Grigoraș - Expert în administrația locală.

CUPRINS:

1	NECESITĂȚI ȘI PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE A ORAȘULUI NISPORENI.....	4
2	CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI	7
2.1	Viziunea	7
2.2	Misiunea	7
2.3	Valorile strategiei	7
2.4	Obiective strategice	8
3	CADRUL OPERAȚIONAL AL STRATEGIEI	8
3.1	Obiectiv Strategic 1. Dezvoltarea economiei durabile	8
3.2	Obiectiv Strategic 2. Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere	9
3.3	Obiectiv Strategic 3. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor	10
3.4	Obiectiv Strategic 4. Întărirea capacității APL și a societății civile	11
4	IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI	12
4.1	Etape de Implementare	12
4.2	Monitorizarea Strategiei	13
4.2.1	Cadrul instituțional de monitorizare	13
4.2.2	Raportarea și Indicatorii de monitorizare	15
4.3	Riscuri și Impedimente de Implementare	21
5	PLAN DE ACȚIUNI (2012 - 2016)	23
5.1	Obiectiv Strategic 1 Dezvoltarea economiei durabile	23
5.2	Obiectiv Strategic 2 Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere	25
5.3	Obiectiv Strategic 3 Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice	26
5.4	Obiectiv Strategic 4 Întărirea capacității APL și a societății civile	29

1 Necesități și priorități de dezvoltare a orașului Nisporeni

1.1 Potențialul socio – uman

Potențialul uman al orașului este de 14700 locuitori, reprezentând 22% din totalul populației raionului Nisporeni. Numărul de gospodării din orașul Nisporeni este de 4242. În anul 2010, numărul nou născuților a scăzut față de anul 2007 cu 13,76%, iar numărul persoanelor decedate a crescut cu 65,74% față de 2008.

Pentru creșterea nivelului de trai al populației s-au făcut următoarele recomandări:

- încurajarea creșterii natalității prin oferirea de indemnizații mai mari pentru copii sau alt gen de ajutor familiilor cu copii;
- dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru persoanele cu boli cronice;
- înăsprirea pedepselor pentru crimele / infracțiunile săvârșite;
- atragerea investitorilor care să creeze locuri de muncă;
- atragerea de fonduri pentru dezvoltarea tehnicii agricole;
- identificarea și implementarea de proiecte pentru dezvoltare comunitară;
- dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru copiii ai căror părinți sunt plecați.

Persoanele vulnerabile reprezintă 40% din totalul populației din orașul Nisporeni, regăsindu-se în mai multe grupuri: populația săracă, persoanele cu dizabilități, minoritățile etnice / lingvistice, minorități religioase, persoanele în etate. Pentru creșterea nivelului de trai al acestor grupuri vulnerabile s-au făcut următoarele recomandări:

- dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru grupurile vulnerabile;
- identificarea și implementarea de proiecte cu beneficii directe asupra grupurilor vulnerabile;
- solicitarea părerii persoanelor din grupurile vulnerabile în luarea deciziilor majore în localitate;
- realizarea de campanii de informare și de mobilizare a locuitorilor în activitățile ONG-urilor.

Infrastructura socială. În orașul Nisporeni, instituțiile de învățământ (preșcolar, școlar, liceal), cele culturale și extrașcolare, precum și instituțiile medicale sunt bine reprezentate. Recomandările au în vedere:

- dezvoltarea sistemului de ocrotire a sănătății la nivelul orașului pentru a face față și cerințelor din satele apropiate;
- alocarea unor fonduri pentru a susține grădinițele, motivul pentru care numărul de copii care nu frecventează grădinița este mare fiind lipsa resurselor financiare ale grădinițelor care nu pot face față cererii;
- realizarea de lucrări de întreținere și modernizare a instituțiilor;
- dotarea instituțiilor cu materiale și echipamente;

- dezvoltarea serviciilor sociale și îmbunătățirea condițiilor în instituțiile care oferă astfel de servicii

1.2 Economia locală

Economia locală este reprezentată prin 2194 agenți economici, inclusiv gospodăriile țărănești. Fondul funciar total al orașului este de 9203,2 ha în anul 2010. Mai mult de jumătate din fondul funciar este reprezentat de terenurile agricole – 53,53% din fondul funciar, iar 30,72% este reprezentat de păduri.

Cele mai multe puncte slabe din acest domeniu au fost identificate în ceea ce privește infrastructura. Infrastructura tehnico-edilitară este dezvoltată în ceea ce privește gazificarea orașului, serviciile de gestionare a deșeurilor și comunicațiile. Infrastructura tehnico-edilitară este slab dezvoltată în ceea ce privește apa potabilă și sistemul de canalizare. Plecând de la aceste puncte slabe, prezentate în Profilul localității, s-au făcut următoarele recomandări:

- crearea condițiilor necesare pentru implementarea de proiecte de dezvoltare și infrastructură (Plan Urbanistic General, Plan de amenajare a teritoriului);
- implementarea de proiecte de dezvoltare și infrastructură;
- realizarea de demersuri pentru ameliorarea situației locuințelor nesigure;
- repararea sistemului de iluminare stradală existent și implementarea unui program de iluminare a străzilor;
- dezvoltarea zonelor de agrement atât pentru copii și tineret, cât și pentru celelalte categorii de locuitori, în funcție de vârstă;
- dezvoltarea infrastructurii drumurilor și a sistemului de transport;
- dezvoltarea managementului deșeurilor.

În ceea ce privește economia locală, s-au propus următoarele recomandări:

- crearea unui climat investițional favorabil;
- dezvoltarea capacităților pentru turism;
- promovarea obiectivelor turistice din oraș;
- promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu;
- dezvoltarea sectorului agricol;
- consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere.

1.3 Starea mediului ambiant

În orașul Nisporeni solurile constituie principala bogăție naturală. Deși este destul de răspândită eroziunea și pe alocuri salinizarea, predomină solurile fertile. Locuitorii orașului suferă de insuficiența resurselor acvatice. În acest moment, în orașul Nisporeni nu există cariere de zăcăminte.

Recomandările în acest domeniu sunt:

- realizarea unui plan strategic pentru exploatarea eficientă a resurselor naturale;
- identificarea surselor de poluare din zonă;
- evaluarea gradului de poluare a solului, aerului, apei și stabilirea de măsuri pentru reducerea acestuia;
- dezvoltarea capacității de obținere a energiei electrice din surse alternative;
- valorificarea potențialului eolian.

1.4 Capacitatea instituțională

Capacitatea instituțională este afectată de reducerea serviciilor publice, numărul minim de structuri ale societății civile și slaba implicare a cetățenilor în gestionarea treburilor publice.

Cele mai multe dintre acțiunile de dezvoltare a orașului Nisporeni fac referire la îmbunătățirea nivelului de trai al populației, cu accent pe nivelul de trai al grupurilor vulnerabile. Realizarea acestor acțiuni ar întâmpina greutăți și s-ar prelungi mult în timp dacă nu ar fi atrase și folosite surse externe. O astfel de sursă externă o reprezintă proiectele de finanțare de care orașul poate beneficia. Identificarea și implementarea cu succes a acestor proiecte depinde de managementul APL și a ONG-urilor, de capacitatea de management al proiectelor investiționale în cadrul acestor instituții. Realizarea, implementarea și monitorizarea Planurilor de acțiuni, a planurilor strategice în diverse domenii necesită, de asemenea, dezvoltarea capacității de management și organizare a APL.

Recomandările în acest domeniu sunt:

- perfecționarea managementului APL și al ONG-urilor;
- asigurarea accesului la programe de formare profesională pentru reprezentanții APL, ONG și ai tuturor reprezentanților comunității;
- îmbunătățirea capacității de management al proiectelor;
- promovarea și încurajarea ONG-urilor;
- organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, colectarea deșeurilor, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc.
- realizarea de campanii de informare și de mobilizare a locuitorilor în activitățile ONG-urilor.
- îmbunătățirea accesului la informație a locuitorilor.

2 Cadrul general al strategiei

Profilul dezvoltării socio-economice a orașului Nisporeni și rezultatele obținute în urma analizei potențialului socio-uman a orașului, analizei economiei și infrastructurii locale, analizei mediului ambiant și a capacității instituționale au stat la baza stabilirii viziunii, misiunii și valorilor de dezvoltare a orașului Nisporeni pentru perioada 2012 – 2016.

2.1 *Viziunea*

Gradul de dezvoltare a localității depinde de capacitatea de a identifica și implementa soluțiile potrivite pentru creșterea nivelului de trai al comunității. Pentru că oamenii reprezintă cea mai importantă resursă a fiecărei localități, viziunea strategică de dezvoltare are în vedere **îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din orașul Nisporeni prin acțiuni specifice la nivel economic, social, cultural, realizate prin cooperarea dintre reprezentanții comunității (Primărie, APL, agenți economici, ONG-uri, instituții) și populație.**

2.2 *Misiunea*

Misiunea este de a asista reprezentanții comunității (Primărie, APL, agenți economici, ONG-uri, instituții) în planificarea și implementarea acțiunilor de dezvoltare a localității, prin identificarea și dezvoltarea de soluții specifice pentru fiecare problemă identificată în localitate. Astfel, planul de acțiuni asigură cadrul necesar creșterii eficienței organizaționale la nivel local și a rezultatelor obținute.

2.3 *Valorile strategiei*

Acțiunile de dezvoltare a orașului Nisporeni încorporează principiile dezvoltării locale bazate pe drepturile omului și egalitatea de gen, fiind respectate sub formă de valori în demersurile realizate:

- **transparența** este asigurată prin oferirea de informații grupurilor comunitare cu privire la aspectele importante ale strategiei de dezvoltare a orașului, prin informarea comunității

despre planurile de acțiune, despre stadiul lucrărilor, despre facilitățile pe care le vor avea și despre planurile viitoare de dezvoltare a zonei;

- **responsabilizarea** este asigurată prin asumarea responsabilității de către fiecare reprezentant al comunității (Primărie, APL, agenți economici, ONG-uri, instituții) pentru acțiunile întreprinse și pentru modul în care aceste acțiuni influențează stadiul de dezvoltare a comunității și bunul mers al lucrurilor în comunitate;
- **participarea** este asigurată prin solicitarea părerii grupurilor comunitare cu privire la problemele cu care se confruntă localitatea, prin dezbaterile cu aceștia a propunerilor de proiecte de dezvoltare și prin aportul adus de fiecare la realizarea acestor proiecte;
- **non – discriminarea** este asigurată prin implicarea tuturor grupurilor comunitare în procesul de elaborare și implementare a proiectelor, inclusiv a grupurilor vulnerabile;
- **dezvoltarea inclusivă** este asigurată prin beneficiile obținute în mod direct și în măsură echitabilă de către toate grupurile comunitare, inclusiv cele vulnerabile, prin intermediul rezultatelor proiectelor de dezvoltare a localității.

2.4 *Obiective strategice*

În urma analizei necesităților de dezvoltare a orașului Nisporeni au fost stabilite principalele direcții de dezvoltare ale orașului. Acestea reprezintă cele patru obiective strategice pentru orașul Nisporeni.

1. Dezvoltarea economiei durabile
2. Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere
3. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice
4. Întărirea capacității APL și a societății civile.

3 Cadrul operațional al Strategiei

Pentru fiecare dintre cele patru obiective strategice au fost stabilite programe specifice, iar pentru fiecare program s-au stabilit proiecte / acțiuni necesare de realizat care să se implementeze în perioada 2012 – 2016.

3.1 *Obiectiv Strategic 1. Dezvoltarea economiei durabile*

Pentru obiectivul strategic nr. 1, *Dezvoltarea economiei durabile*, au fost stabilite 5 programe și un număr total de 16 proiecte. Acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 1 Proiecte pentru dezvoltarea economiei durabile

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
1. Crearea unui climat investițional favorabil	☐ actualizarea bazei de date electronice a potențialului investițional ☐ actualizarea Ghidului investițional ☐ îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții
2. Dezvoltarea capacităților pentru turism	☐ extinderea și modernizarea infrastructurii pentru servicii de cazare și deservire a turiștilor (hotele, restaurante, destinații recreative etc.) ☐ promovarea obiectivelor turistice din oraș ☐ crearea serviciilor aferente traseului „Drumul Vinului”
3. Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	☐ dezvoltarea serviciilor centrului de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business ☐ dezvoltarea și prestarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură ☐ crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole ☐ dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere
4. Dezvoltarea capacității de inovare și modernizare tehnologică	☐ stabilirea și promovarea acordurilor de cooperare cu alte centre inovatoare și IMM-uri ☐ promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive ☐ renovarea și extinderea rețelei de irigare a terenurilor agricole
5. Dezvoltarea capacităților de obținere a energiei electrice din surse alternative	☐ valorificarea potențialului eolian ☐ procurarea panourilor solare ☐ construcția unui energo-parc

3.2 *Obiectiv Strategic 2. Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere*

Pentru obiectivul strategic nr. 2, *Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere*, au fost stabilite 3 programe și un număr total de 6 proiecte. Acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 2 Proiecte pentru consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
1. Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și	☐ elaborarea Planului urbanistic general ☐ elaborarea Planului de amenajare a teritoriului

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
amenajare a teritoriului	
2. Formarea capacității pentru cooperare regională	☐ promovarea comunicării active și schimbului de experiență între orașele din RDC și de peste hotare ☐ promovarea principiilor bunei guvernări
3. Dezvoltarea cooperării transfrontaliere	☐ extinderea și promovarea înfrățirii orașelor din diferite regiuni și țări ☐ identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de cooperare transfrontalieră

3.3 *Obiectiv Strategic 3. Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor*

Pentru obiectivul strategic nr. 3, *Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice*, au fost stabilite 8 programe și un număr total de 31 proiecte. Acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 3 Proiecte pentru îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
1. Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare	☐ modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare ☐ continuarea lucrărilor de renovare a cișmelelor și izvoarelor din oraș ☐ continuarea și finalizarea lucrărilor de construcție a sistemelor de epurare a apelor reziduale
2. Asigurarea iluminării stradale	☐ extinderea iluminării stradale în sectoarele orașului ☐ implementarea unui program (interval orar) pentru iluminarea stradală
3. Dezvoltarea managementului deșeurilor	☐ administrarea gunoștei autorizate conform standardelor și îmbunătățirea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor ☐ implementarea proiectului pentru crearea întreprinderii de prelucrare a deșeurilor ☐ extinderea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor înafara orașului (în comunele învecinate) ☐ amenajarea unor WC-uri publice în sectoarele din oraș ☐ promovarea culturii ecologice a populației
4. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor	☐ finalizarea reparației capitale a drumurilor asfaltate și asigurarea reparațiilor curente ale acestora ☐ construcția și reparația drumurilor în variantă albă ☐ renovarea și construcția canalelor de scurgere

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
5. Dezvoltarea zonelor de agrement	☐ amenajarea Parcului Orășenesc ☐ administrarea și întreținerea Parcului Orășenesc ☐ construirea și amenajarea de locuri de joacă pentru copii în sectoarele orașului ☐ administrarea și întreținerea locurilor de joacă pentru copii din sectoarele orașului ☐ renovarea și utilarea locurilor de joacă pentru copii din incinta grădinițelor din oraș
6. Dezvoltarea sistemului de transport	☐ extinderea rutei de transport public local ☐ renovarea și menținerea stațiilor pentru călători
7. Dezvoltarea infrastructurii pentru fermierii din afara orașului	☐ îngrijirea și menținerea rețelelor de drum ☐ extinderea rețelelor de apă
8. Reabilitarea instituțiilor sociale	☐ renovarea și realizarea de reparații curente în cadrul instituțiilor educative (grădinițe, școli, gimnazii și licee) ☐ dotarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor educative ☐ finalizarea construcției Centrului pentru bătrâni ☐ crearea de condiții pentru depozitarea alimentelor în cadrul Centrului de zi pentru bătrâni (ex: beci) ☐ crearea de condiții pentru producția proprie de legume care să fie folosite în alimentația beneficiarilor Centrului de zi pentru bătrâni (ex: solar) ☐ renovarea și dotarea instituțiilor medicale ☐ investiții anuale în reparația și dotarea complexului sportiv orășenesc ☐ amenajarea căilor de acces în instituțiile publice pentru persoanele cu dizabilități ☐ realizarea de demersuri pentru ameliorarea situației locuințelor nesigure

3.4 Obiectiv Strategic 4. *Întărirea capacității APL și a societății civile*

Pentru obiectivul strategic nr. 4, *Întărirea capacității APL și a societății civile*, au fost stabilite 2 programe și un număr total de 10 proiecte. Acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 4 Proiecte pentru întărirea capacității APL și a societății civile

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
----------	------------------

PROGRAME	PROIECTE/ACȚIUNI
1. Perfecționarea managementului APL și a ONG-lor	<ul style="list-style-type: none"> ☐ îmbunătățirea capacității de management al proiectelor investiționale ☐ identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de finanțare ☐ organizarea vizitelor de studiu și schimbului de experiență în managementul public ☐ dotarea ghișeului unic pentru cetățeni și actualizarea informațiilor pe care folosite în desfășurarea activității ☐ dotarea Asociației Obștești a Bătrânilor și Invalizilor și a Asociației Nevăzătorilor cu tehnică agricolă care să ajute membrii asociațiilor să realizeze lucrările pământului necesare în agricultură ☐ susținerea ONG-urilor și promovarea activității acestora
2. Facilitarea accesului la informație	<ul style="list-style-type: none"> ☐ asigurarea accesului la informare și documentare ☐ crearea postului de radio și TV al APL ☐ editarea buletinului informativ al primăriei ☐ organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, colectarea deșeurilor, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc.

4 Implementarea și Monitorizarea Strategiei

4.1 *Etape de Implementare*

Procesul de implementare a Strategiei va începe din momentul adoptării Strategiei de către Consiliul Local. Strategia va fi implementată prin parcurgerea următoarelor etape:

Adoptarea Strategiei de Dezvoltare Economică. În cadrul acestei etape Strategia de Dezvoltare va fi supusă dezbaterilor publice la Audierea Publică. După dezbateri și ajustarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobare, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale și anuale privind realizarea Planului Strategic de acțiuni.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Economică se va efectua prin realizarea programelor și proiectelor concrete de implementare. Pentru fiecare acțiune, proiect vor fi stabilite obiective, planul activităților

necesare, perioada de desfășurare, responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Economică. Procesul de monitorizare și evaluare a Strategiei vizează cadrul instituțional, instrumentele de monitorizare și evaluare, indicatorii de implementare, utilizarea și diseminarea rezultatelor monitorizării și evaluării.

Cadrul instituțional al monitorizării și evaluării este constituit din Comitetul de Monitorizare și Supraveghere. Acesta va fi responsabil de aprobarea și implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni, de identificarea și asigurarea resurselor financiare necesare pentru implementarea proiectelor și acțiunilor.

La anumite perioade va fi evaluată activitatea de implementare a Strategiei. Anual, Comitetul de Monitorizare și Supraveghere va actualiza Strategia și în cazul apariției unor noi necesități sau realizării unor proiecte, planul de acțiuni va fi modificat. În asemenea caz, planul de acțiuni este corectat și ajustat la schimbările survenite, cu consimțământul Consiliului Local al orașului.

Rapoartele intermediare și finale de implementare a acțiunilor și proiectelor sunt instrumentele principale de monitorizare și evaluare. Trimestrial, responsabilii de implementare vor prezenta rapoarte intermediare privind implementarea proiectelor și/sau acțiunilor. La sfârșitul perioadei de implementare a proiectelor responsabilii de monitorizare vor prezenta rapoarte finale. Implementarea proiectelor finanțate din surse externe vor fi supuse monitorizării și evaluării și de către instituțiile abilitate în conformitate cu contractele de finanțare încheiate.

Rezultatele monitorizării vor fi distribuite autorității publice locale, societății civile, sectorului privat, donatorilor străini, mass-mediei și publicului larg. Difuzarea informației va avea loc prin intermediul mass-mediei locale. Suplimentar, pentru diseminarea informației se vor organiza mese rotunde și conferințe pentru dezbaterile acțiunilor și proiectelor realizate.

4.2 *Monitorizarea Strategiei*

4.2.1 Cadrul instituțional de monitorizare

Procesul de monitorizare a strategiei constă în:

- evaluarea atingerii obiectivelor strategice și obiectivelor specifice care va fi realizată prin intermediul indicatorilor de implementare;
- raportarea rezultatelor evaluării.

Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de către Comitetul de Monitorizare și Supraveghere (CMS), în componența căruia vor fi incluși reprezentanți ai tuturor factorilor implicați în dezvoltare: Consiliul Local, Primărie, Agenți economici, instituții educaționale, organizații non-guvernamentale.

Comitetul de Monitorizare și Supraveghere are următoarele responsabilități:

- aprobarea și implementarea Strategiei și a Planului de acțiuni;
- identificarea și asigurarea resurselor financiare necesare pentru implementarea proiectelor și acțiunilor;
- evaluarea activității de implementare a Strategiei;
- actualizarea strategiei în cazul apariției unor noi necesități sau realizării unor proiecte;
- analiza rapoartelor intermediare prezentate de responsabilii de implementare;
- analiza indicatorilor de implementare și evaluarea stadiului de realizare a fiecărei acțiuni;
- realizarea și prezentarea instrumentelor de monitorizare și evaluare (rapoartele finale de implementare a acțiunilor și proiectelor).

Comitetul de Monitorizare și Supraveghere va colabora în permanență cu Unitatea Specializată de Planificare Strategică și cu Consiliul Participativ Local, care reprezintă cele două unități ale cadrului instituțional de implementare.

În implementarea strategiei responsabilitățile de bază ale USPS vor fi:

- planificarea implementării acțiunilor;
- elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare;
- coordonarea activităților de implementarea acțiunilor și proiectelor de dezvoltare;
- coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate;
- monitorizarea implementării planului de acțiuni;
- elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local;
- acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile;
- elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare;
- analiza deciziilor privind diverse probleme ale orașului;
- elaborarea și inițierea modificărilor în strategie;
- elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare etc.

Responsabilitatea cea mai importantă a CPL în implementarea strategiei este asigurarea transparenței procesului de implementare, precum și a participării locuitorilor în implementarea planului de acțiuni, prin:

- avizarea și punerea în dezbateră a rapoartelor și proiectelor propuse de USPS și CMS;
- asigurarea cadrului participativ și organizatoric pentru implementarea Planului de acțiuni;

- propunerea și discutarea modificărilor în Planul de acțiuni;
- actualizarea planului și reactualizarea Strategiei;
- propagarea Concepțului de Dezvoltare Durabilă;
- propagarea principiilor Drepturilor Omului și a Egalității de Gen;
- consultarea USPS și CMS privind măsurile planului local de acțiuni;
- asigurarea transparenței în activitatea APL privind implementarea Planului de acțiuni;

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni; Competențele Consiliului local se vor axa pe :

- coordonarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor;
- promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL;
- încurajarea voluntarilor în diverse activități publice;
- stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune;
- parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în ceea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei.

4.2.2 Raportarea și Indicatorii de monitorizare

Raportarea implementării strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabili de implementare a rapoartelor trimestriale către Comitetul de Monitorizare și Supraveghere privind realizarea planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual Comitetul de Monitorizare și Supraveghere va prezenta Consiliului Local raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Evaluarea implementării Strategiei se va efectua prin analiza indicatorilor de performanță. Pentru fiecare acțiune planificată sunt stabiliți anumiți indicatori de implementare care vor fi monitorizați. În baza informațiilor furnizate de responsabili de implementare, beneficiarii sau instituțiile specializate vor stabili nivelul și gradul de implementare a acțiunilor și gradul de realizare a obiectivelor fixate.

Indicatorii de monitorizare pentru fiecare dintre obiectivele și programele stabilite sunt prezentate în tabelele de mai jos.

Tabel nr. 5 Indicatori de monitorizare – dezvoltarea economiei durabile

OBIECTIV STRATEGIC 1 DEZVOLTAREA ECONOMIEI DURABILE		
PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	INDICATORI DE MONITORIZARE
Crearea unui climat investițional favorabil	Proiect 1: Actualizarea bazei de date electronice a potențialului investițional	Bază de date actualizată a potențialului investițional
	Proiect 2: Actualizarea Ghidului investițional	Ghid investițional actualizat Investiții atrase Număr de ÎMM noi înregistrate
	Proiect 3: Îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții	Terenuri utilizate pentru investiții
Dezvoltarea capacităților pentru turism	Proiect 1: Extinderea și modernizarea infrastructurii pentru servicii de cazare și deservire a turiștilor (hotele, restaurante, destinații recreative etc.)	Numărul furnizorilor de noi servicii turistice (hotele, restaurante, destinații recreative etc.)
	Proiect 2: Promovarea obiectivelor turistice din oraș	Numărul destinațiilor de turism promovate Numărul campaniilor de promovare Numărul mediilor de comunicare prin care se face promovarea
	Proiect 3: Crearea serviciilor aferente traseului „Drumul Vinului”	Servicii noi create
Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	Proiect 1: Dezvoltarea serviciilor centrului de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business	Număr de servicii noi oferite Număr de beneficiari
	Proiect 2: Dezvoltarea și prestarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură	Număr de beneficiari Număr de servicii prestate Număr de afaceri noi înregistrate
	Proiect 3: Crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole	Număr de centre de prelucrare a produselor agricole
	Proiect 4: Dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere	% creșterii veniturii generat în sectorul privat
Dezvoltarea capacității de inovare și modernizare tehnologică	Proiect 1: Stabilirea și promovarea acordurilor de cooperare cu alte centre inovaționale și ÎMM-uri	Număr de acorduri de cooperare încheiate
	Proiect 2: Promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive	Creșterea calității produselor agricole Tehnologii avansate promovate în agricultură

	Proiect 3: Renovarea și extinderea rețelei de irigare a terenurilor agricole	Lungimea rețelelor de irigare renovate și construite
Dezvoltarea capacităților de obținere a energiei electrice din surse alternative	Proiect 1: Valorificarea potențialului eolian	% energiei alternative din totalul energiei consumate
	Proiect 2: Procurarea panourilor solare	Număr de panouri solare procurate
	Proiect 3: Construcția unui energo-parc	Existența energo – parcului Număr de locuri de muncă create Număr de facilități oferite

Tabel nr. 6 Indicatori de monitorizare – consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere

OBIECTIV STRATEGIC 2 CONSOLIDAREA COOPERĂRII REGIONALE ȘI TRANSFRONTALIERE		
PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	INDICATORI DE MONITORIZARE
Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului	Proiect 1: Elaborarea Planului urbanistic general	Plan Urbanistic General actualizat
	Proiect 2: Elaborarea Planului de amenajare a teritoriului	Plan de Amenajare a Teritoriului elaborat
Formarea capacității pentru cooperare regională	Proiect 1: Promovarea comunicării active și schimbului de experiență între orașele din RDC și de peste hotare	Număr de activități Număr de vizite
	Proiect 2: Promovarea principiilor buneii guvernări	Mecanisme de cooperare regională aprobate
Dezvoltarea cooperării transfrontaliere	Proiect 1: Extinderea și promovarea înfrățirii orașelor din diferite regiuni și țări	Număr de acorduri încheiate
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de cooperare transfrontalieră	Număr de finanțări obținute Număr de proiecte în etapa de implementare Număr de proiecte finalizate

Tabel nr. 7 Indicatori de monitorizare – infrastructura serviciilor publice

OBIECTIV STRATEGIC 3 ÎMBUNĂTĂȚIREA ȘI EXTINDEREA INFRASTRUCTURII SERVICIILOR PUBLICE		
PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	INDICATORI DE MONITORIZARE
Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare	Proiect 1: Modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare	Lungimea rețelelor de apă reparate și construite Lungimea rețelelor de canalizare reparate și construite Număr de beneficiari de infrastructură de apă, canalizare și epurare Capacitatea de alimentare cu apă cu respectarea standardelor de calitate a apei
	Proiect 2: Continuarea lucrărilor de renovare a cișmelelor și izvoarelor din oraș	Număr de cișmele și izvoare renovate
	Proiect 3: Continuarea și finalizarea lucrărilor de construcție a sistemelor de epurare a apelor reziduale	Sistem de epurare construit
Asigurarea iluminării stradale	Proiect 1: Extinderea iluminării stradale în sectoarele orașului	Numărul de străzi iluminate Lungimea străzilor iluminate
	Proiect 2: Implementarea unui program (interval orar) pentru iluminarea stradală	Programul de iluminare stradală
Dezvoltarea managementului deșeurilor	Proiect 1: Administrarea gunoștei autorizate conform standardelor și îmbunătățirea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor	Poligon amenajat
	Proiect 2: Implementarea proiectului pentru crearea întreprinderii de prelucrare a deșeurilor	Funcționarea întreprinderii de prelucrare a deșeurilor Serviciile asigurate de întreprinderea de prelucrare a deșeurilor
	Proiect 3: Extinderea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor înafara orașului (în comunele învecinate)	Număr de comune / sate deservite Număr de contracte cu beneficiarii
	Proiect 4: Amenajarea unor WC-uri publice în sectoarele din oraș	Numărul de WC-urile publice
	Proiect 5: Promovarea culturii ecologice a populației	Număr de persoane instruite Număr de persoane informate
Îmbunătățirea și	Proiect 1: Finalizarea reparației capitale a drumurilor asfaltate și asigurarea reparațiilor	Lungimea drumurilor reparate

dezvoltarea infrastructurii drumurilor	curente ale acestora	
	Proiect 2: Construcția și reparația drumurilor în variantă albă	Lungimea drumurilor construite Lungimea drumurilor reparate
	Proiect 3: Renovarea și construcția canalelor de scurgere	Lungimea canalelor de scurgere reparate și construite
Dezvoltarea zonelor de agrement	Proiect 1: Amenajarea Parcului Orășenesc	Parcul Orășenesc amenajat Număr de facilități oferite
	Proiect 2: Administrarea și întreținerea Parcului Orășenesc	Număr de intervenții pentru întreținere
	Proiect 3: Construirea și amenajarea de locuri de joacă pentru copii în sectoarele orașului	Număr de locuri de joacă construite Diversitatea echipamentelor de joacă aduse în locurile de joacă
	Proiect 4: Administrarea și întreținerea locurilor de joacă pentru copii din sectoarele orașului	Număr de intervenții pentru întreținere
	Proiect 5: Renovarea și utilizarea locurilor de joacă pentru copii din incinta grădinițelor din oraș	Număr de locuri de joacă renovate Număr echipamente de joacă noi aduse în locurile de joacă
Dezvoltarea sistemului de transport	Proiect 1: Extinderea rutei de transport public local	Număr de pasageri Volum de mărfuri transportate
	Proiect 2: Renovarea și menținerea stațiilor pentru călători	Număr de stații renovate Număr de intervenții pentru întreținere
Dezvoltarea infrastructurii pentru fermierii din afara orașului	Proiect 1: Îngrijirea și menținerea rețelelor de drum	Lungimea drumurilor reparate și construite
	Proiect 2: Extinderea rețelelor de apă	Lungimea rețelei de apă construite
Reabilitarea instituțiilor sociale	Proiect 1: Renovarea și realizarea de reparații curente în cadrul instituțiilor educative (grădinițe, școli, gimnazii și licee)	Număr de unități de infrastructură reabilite Valoarea proiectelor
	Proiect 2: Dotarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor educative	Baze tehnico-materiale și didactice îmbunătățite
	Proiect 3: Finisarea construcției Centrului pentru bătrâni	Centrul pentru bătrâni construit
	Proiect 4: Crearea de condiții pentru depozitarea alimentelor în cadrul Centrului	Suprafața beciului Capacitatea beciului

	de zi pentru bătrâni (ex: beci)	
	Proiect 5: Crearea de condiții pentru producția proprie de legume care să fie folosite în alimentația beneficiarilor Centrului de zi pentru bătrâni (ex: solar)	Suprafața solarului Capacitatea solarului
	Proiect 6: Renovarea și dotarea instituțiilor medicale	Instituții medicale renovate și dotate
	Proiect 7: Investiții anuale în reparația și dotarea complexului sportiv orășenesc	Număr de investiții Valoarea investițiilor
	Proiect 8: Amenajarea căilor de acces în instituțiile publice pentru persoanele cu dizabilități	Număr de căi de acces amenajate
	Proiect 9: Realizarea de demersuri pentru ameliorarea situației locuințelor nesigure	Număr de locuințe ameliorate

Tabel nr. 8 Indicatori de monitorizare – întărirea capacității APL și a societății civile
OBIECTIV STRATEGIC 4 ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII APL ȘI A SOCIETĂȚII CIVILE

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	INDICATORI DE MONITORIZARE PROGRAM
Perfecționarea managementului APL și a ONG-lor	Proiect 1: Îmbunătățirea capacității de management al proiectelor investiționale	Număr de seminarii
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de finanțare	Număr și valoarea proiectelor
	Proiect 3: Organizarea vizitelor de studiu și schimbului de experiență în managementul public	Număr de vizite Numărul de persoane implicate în vizitele de studiu.
	Proiect 4: Dotarea ghișeului unic pentru cetățeni și actualizarea informațiilor pe care folosite în desfășurarea activității	Ghișeu unic funcțional
	Proiect 5: Dotarea Asociației Obștești a Bătrânilor și Invalizilor și a Asociației Nevăzătorilor cu tehnică agricolă care să ajute membrii asociațiilor să realizeze lucrările pământului necesare în agricultură	Număr de beneficiari Număr de lucrări agricole realizate
	Proiect 6: Susținerea ONG-urilor și promovarea activității acestora	Număr de activități și evenimente organizate de ONG-uri

		Număr de parteneriate ONG - APL
Facilitarea accesului la informație	Proiect 1: Asigurarea accesului la informare și documentare	Număr de beneficiari Număr de servicii prestate
	Proiect 2: Crearea postului de radio și TV al APL	Număr de ieșiri în emisie TV și radio ale APL
	Proiect 3: Editarea buletinului informativ al primăriei	Buletin informativ al APL editat
	Proiect 4: Organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, colectarea deșeurilor, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc.	Număr de campanii Număr de persoane informate Diversitatea subiectelor pentru care sunt organizate campaniile

4.3 Riscuri și Impedimente de Implementare

În planificarea Strategiei de dezvoltare sunt luate în calcul riscurile și impedimentele de implementare care pot să apară pe parcurs. În funcție de sursele acestor riscuri și impedimente, acestea pot fi interne și externe. Toate sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 9 Riscuri și impedimente de implementare

DOMENIU	DESCRIERE
RISCURI ȘI IMPEDIMENTE INTERNE	
Managementul implementării strategiei	<ul style="list-style-type: none"> ▫ confruntări de interese privind implementarea strategiei; ▫ resurse financiare limitate; ▫ lipsa capacităților de atragere a investițiilor.
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> ▫ neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea; ▫ indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților; ▫ neimplicarea partenerilor naționali și internaționali.
Dezvoltarea economică	<ul style="list-style-type: none"> ▫ lipsa interesului din partea agenților economici în dezvoltarea bazei economice locale; ▫ dependența sectorului agrar de condițiile naturii;
Social	<ul style="list-style-type: none"> ▫ resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale; ▫ imigrarea forței de muncă;
Mediu	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Nedorința populației de a conștientiza pericolul folosirii apei poluate asupra

	<p>sănătății lor</p> <ul style="list-style-type: none"> ▫ Lipsa doritorilor de a presta servicii de salubritate
RISCURI ȘI IMPEDIMENTE EXTERNE	
Cadrul politico-juridic	<ul style="list-style-type: none"> ▫ instabilitatea cursului politic; ▫ contradicția și instabilitatea legislației în vigoare.
Relații parteneri externi	<ul style="list-style-type: none"> ▫ lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale; ▫ micșorarea cuantumului transferurilor de la bugetul raional.
Starea economiei	<ul style="list-style-type: none"> ▫ potențial investițional redus; ▫ inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare; ▫ infrastructură de afaceri nedezvoltată; ▫ instabilitatea economică.

5 PLAN DE ACȚIUNI (2014 - 2020)

5.1 *Obiectiv Strategic 1 Dezvoltarea economiei durabile*

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Crearea unui climat investițional favorabil	Proiect 1: Actualizarea bazei de date electronice a potențialului investițional	2012 - 2014	Primăria	10 000	Surse atrase
	Proiect 2: Actualizarea Ghidului investițional	2012	Primăria	20 000	Buget local
	Proiect 3: Îmbunătățirea gestionării terenurilor pentru investiții	2012 - 2013	Primăria	20 000	Buget local
Dezvoltarea capacităților pentru turism	Proiect 1: Extinderea și modernizarea infrastructurii pentru servicii de cazare și servirea a turiștilor (hotele, restaurante, destinații recreative etc.)	2012 – 2013	Agenți economici	8 000 000	Buget de stat, surse atrase
	Proiect 2: Promovarea obiectivelor turistice din oraș	2012 – 2016	APL	50 000	Proiecte, surse atrase
	Proiect 3: Crearea serviciilor aferente traseului „Drumul Vinului”	2012 – 2013	Agenți economici	2 000 000	Surse atrase
Promovarea și susținerea business-ului mic și mijlociu	Proiect 1: Dezvoltarea serviciilor centrului de instruire, consultanță și asistență juridică pentru activitățile de business	2012 – 2016	ONG	100 000	Proiecte
	Proiect 2: Dezvoltarea și prestarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură	2012 – 2016	ONG	25 000	Surse atrase
	Proiect 3: Crearea centrelor de prelucrare a produselor agricole	2012 – 2016	Agenți economici	5 000 000	Surse atrase
	Proiect 4: Dezvoltarea mecanismelor de asigurare a accesului la piața de desfacere	2012 – 2016	Agenți economici	50 000	Surse atrase
Dezvoltarea	Proiect 1: Stabilirea și promovarea acordurilor de cooperare	2012 - 2013	Agenți	10 000	Buget local

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLIMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
capacității de inovare și modernizare tehnologică	cu alte centre inovaționale și IMM-uri		economici		
	Proiect 2: Promovarea tehnologiilor avansate pentru producerea și procesarea produselor agricole competitive	2012 – 2016	Agenți economici	50 000	Surse atrase
	Proiect 3: Renovarea și extinderea rețelei de irigare a terenurilor agricole	2012 – 2016	Agenți economici	3 000 000	Surse atrase, buget local
Dezvoltarea capacităților de obținere a energiei electrice din surse alternative	Proiect 1: Valorificarea potențialului eolian	2012 - 2015	Agenți economici	500 000 000	Surse atrase, buget de stat
	Proiect 2: Procurarea panourilor solare	2012 - 2015	APL	10 000 000	Surse atrase, buget de stat
	Proiect 3: Construcția unui energo-parc	2012 - 2016	APL, agenți economici	800 000 000	Surse atrase, buget local, buget raional

5.2 *Obiectiv Strategic 2 Consolidarea cooperării regionale și transfrontaliere*

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLEMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMAT IV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Elaborarea și actualizarea planurilor de dezvoltare și amenajare a teritoriului	Proiect 1: Elaborarea Planului urbanistic general	2012	APL	450 000	Buget local
	Proiect 2: Elaborarea Planului de amenajare a teritoriului	2012 – 2014	APL	100 000	Buget local, proiecte
Formarea capacității pentru cooperare regională	Proiect 1: Promovarea comunicării active și schimbului de experiență între orașele din RDC și de peste hotare	2012 – 2016	APL	100 000	Buget local, proiecte
	Proiect 2: Promovarea principiilor bunei guvernări	2012 – 2016	APL	50 000	Proiecte
Dezvoltarea cooperării transfrontaliere	Proiect 1: Extinderea și promovarea înfrățirii orașelor din diferite regiuni și țări	2012 – 2016	APL	50 000	Proiecte
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de cooperare transfrontalieră	2012 – 2016	Primăria	50 000	Buget local

5.3 Obiectiv Strategic 3 Îmbunătățirea și extinderea infrastructurii serviciilor publice

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLIMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMAT IV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare	Proiect 1: Modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare	2012 – 2016	APL	6 000 000	Surse atrase, buget local, buget raional
	Proiect 2: Continuarea lucrărilor de renovare a cișmelelor și izvoarelor din oraș	2012 – 2014	Primăria	100 000	Buget local, surse atrase
	Proiect 3: Continuarea și finalizarea lucrărilor de construcție a sistemelor de epurare a apelor reziduale	2012	APL	1 000 000	Buget local, buget raional, surse atrase
Asigurarea iluminării stradale	Proiect 1: Extinderea iluminării stradale în sectoarele orașului	2012 – 2016	APL	800 000	Surse atrase, buget local, buget raional
	Proiect 2: Implementarea unui program (interval orar) pentru iluminarea stradală	2012 – 2016	APL	10 000	Buget local
Dezvoltarea managementului deșeurilor	Proiect 1: Administrarea gunoștei autorizate conform standardelor și îmbunătățirea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor	2012 – 2016	APL	500 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 2: Implementarea proiectului pentru crearea întreprinderii de prelucrare a deșeurilor	2012 - 2013	Primăria	500 000 000	Buget local, surse atrase proiecte
	Proiect 3: Extinderea serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor înafara orașului (în comunele învecinate)	2012 – 2016	APL	250 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 4: Amenajarea unor WC-uri publice în sectoarele din oraș	2014	Primăria	50 000	Buget local, surse atrase

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLIMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMAT IV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
	Proiect 5: Promovarea culturii ecologice a populației	2012 – 2016	ONG	50 000	Surse atrase
Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii drumurilor	Proiect 1: Finalizarea reparației capitale a drumurilor asfaltate și asigurarea reparațiilor curente ale acestora	2012 – 2016	APL	40 000 000	Buget local, buget raional, surse atrase
	Proiect 2: Construcția și reparația drumurilor în variantă albă	2012 – 2016	APL	10 000 000	Buget local, buget raional, surse atrase
	Proiect 3: Renovarea și construcția canalelor de scurgere	2012 – 2015	APL	3 000 000	Surse atrase, buget local
Dezvoltarea zonelor de agrement	Proiect 1: Amenajarea Parcului Orașenesc	2012 - 2013	Primăria	500 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 2: Administrarea și întreținerea Parcului Orașenesc	2012 – 2016	Primăria	50 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 3: Construirea și amenajarea de locuri de joacă pentru copii în sectoarele orașului	2012 – 2014	Primăria	250 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 4: Administrarea și întreținerea locurilor de joacă pentru copii din sectoarele orașului	2012 – 2016	Primăria	25 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 5: Renovarea și utilizarea locurilor de joacă pentru copii din incinta grădinițelor din oraș	2012 - 2013	Primăria	250 000	Surse atrase, buget local
Dezvoltarea sistemului de transport	Proiect 1: Extinderea și susținerea rutei de transport public local	2012 – 2013	APL, agenți economici	450 000	Buget local
	Proiect 2: Renovarea și menținerea stațiilor pentru călători	2012 – 2014	Primăria	130 000	Surse atrase, buget local
Dezvoltarea infrastructurii pentru	Proiect 1: Îngrijirea și menținerea rețelelor de drum	2012 – 2016	APL	5 000 000	Surse atrase
	Proiect 2: Extinderea rețelelor de apă	2012 – 2016	APL	1 000 000	Surse atrase

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLIMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMAT IV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
fermierii din afara orașului					
Reabilitarea instituțiilor sociale	Proiect 1: Renovarea și realizarea de reparații curente în cadrul instituțiilor educative (grădinițe, școli, gimnazii și licee)	2012 – 2016	Directorii instituțiilor	4 000 000	Surse atrase
	Proiect 2: Dotarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor educative	2012 – 2014	Directorii instituțiilor	1 000 000	Surse atrase
	Proiect 3: Finisarea construcției Centrului pentru bătrâni	2012 – 2014	Primăria	1 000 000	Surse atrase
	Proiect 4: Crearea de condiții pentru depozitarea alimentelor în cadrul Centrului de zi pentru bătrâni (ex: beci)	2012 – 2016	Primăria	70 000	Surse atrase
	Proiect 5: Crearea de condiții pentru producția proprie de legume care să fie folosite în alimentația beneficiarilor Centrului de zi pentru bătrâni (ex: solar)	2012 – 2016	Primăria	50 000	Surse atrase
	Proiect 6: Renovarea și dotarea instituțiilor medicale	2012 – 2014	Ministerul Sănătății	1 000 000	Surse atrase
	Proiect 7: Investiții anuale în reparația și dotarea complexului sportiv orașenesc	2012 – 2016	Primăria	400 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 8: Amenajarea căilor de acces în instituțiile publice pentru persoanele cu dizabilități	2012 – 2014	APL	50 000	Surse atrase, buget local
	Proiect 9: Satisfacerea cererilor pentru ameliorarea pentru ameliorarea situației locuințelor nesigure (în cazuri excepționale, de exemplu calamități naturale)	2012 – 2014	APL	100 000	Surse atrase, buget local, bugetul de stat

5.4 Obiectiv Strategic 4 Întărirea capacității APL și a societății civile

PROGRAM	ACȚIUNI / PROIECTE	PERIOADA DE IMPLIMENTARE	RESPONSABIL	COST ESTIMATIV (LEI)	SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE
Perfecționarea managementului APL și a ONG-urilor	Proiect 1: Îmbunătățirea capacității de management al proiectelor investiționale	2012 - 2014	Primăria	15 000	Surse atrase
	Proiect 2: Identificarea, elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor de finanțare	2012 - 2016	Primăria, ONG	50 000	Surse atrase
	Proiect 3: Organizarea vizitelor de studiu și schimbului de experiență în managementul public	2012 - 2016	Primăria	100 000	Buget local, surse atrase
	Proiect 4: Dotarea ghișeului unic pentru cetățeni și actualizarea informațiilor pe care folosite în desfășurarea activității	2012 - 2013	Primăria	30 000	Surse atrase
	Proiect 5: Dotarea Asociației Bătrânilor și Invalizilor și a Asociației Nevăzătorilor cu tehnică agricolă pentru realizarea lucrărilor necesare în agricultură	2012 - 2016	Primăria, ONG	300 000	Surse atrase
	Proiect 6: Susținerea ONG-urilor și promovarea activității acestora	2012 - 2016	Primăria, ONG	5 000	Surse atrase
Facilitarea accesului la informație	Proiect 1: Asigurarea accesului la informare și documentare	2012 - 2016	APL	30 000	Surse atrase
	Proiect 2: Crearea postului de radio și TV al APL	2012 - 2016	APL	1 000 000	Surse atrase
	Proiect 3: Editarea buletinului informativ al primăriei	2013	APL	200 000	Buget local
	Proiect 4: Organizarea și implementarea de campanii de educare și informare a populației pe subiecte menite să îmbunătățească stilul de viață în întreaga comunitate: protejarea naturii, colectarea deșeurilor, păstrarea curățeniei în locurile publice, voluntariat, etc.	2012 - 2016	Primăria, ONG	100 000	Surse atrase Proiecte